

ÜNİVERSİTELERDE OKUTULAN TÜRK DİLİ DERSLERİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

PROF. DR. ALİ YAKICI*

Uluslaşma olgusu ve milletleşme sürecinin başlamasında dilin etkisi herkesçe bilinen bir gerçektir. İnsanların birlik, huzur ve mutluluk içinde yaşamalarını sağlayan unsurların başında dilin geldiği muhakkaktır. Devletlerin kalıcı ve güçlü kılınmasında, ülkelerin kalkınması ve geleceğe umutla bakmasında da dilin önemli bir etken olduğu bilinmektedir. Bütün bu özellikleri sebebiyle dünya eğitim tarihine bakıldığında, yer küre üzerinde güçlü devletler kurmuş olan milletlerin eğitimlerinde dile birinci derecede önem verdikleri görülmektedir. Tarihte bu böyle olmuştur, bugün de böyledir, gelecekte de böyle olacaktır. Bugün güçlü devletlerden ABD ve İngiltere, dillerine verdikleri önem ve değer sayesinde dünyanın en güçlü ve itibarlı devletleri olarak kabul görmektedir. Fransa, Almanya, Rusya vb. devletler için de durum çok farklı değildir.

Türklerin tarihlerine bakıldığında, dillerine önem verdikleri dönemlerde çok güçlü dünya devletleri kurmayı başardıkları, önemsemedikleri dönemlerde de zayıfladıkları, zamanla parçalanıp dağıldıkları ve yeniden Türkçe temelli, Türkçeyle güçlenen devletler kurdukları görülmektedir. Türkçenin yazılı döneminin başlangıcı olarak kabul edilen Göktürk'lerden günümüze bugün Türkiye sınırları içindeki son

* Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi ve Türk Dili Bölümü Başkanı.

Türk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti de dâhil bunun somut örneklerine tanık olunmaktadır.

Osmanlı Devletinin yıkılış sebeplerinden biri olarak eğitim ve ülke yönetiminde çok dilliliğin getirdiği problemlerin görülmesi üzerine 1876 yılında “dilde reform” denilebilecek bir adım atılmışsa da önceden verilen tavizler sebebiyle çok başarılı olunamamıştır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Fransa örneğinde görüldüğü gibi, “dilde Rönesans” kabul edilebilecek düzenlemeyle, Türkiye’de yaşayan ve kendisini etnik farklılık olarak gören bütün halkların, devletin kurucusu ve hâkim unsuru Türk milletinin dili olan Türkçe çatısı altında toplanmalarını sağlamıştır.

Doğuşundan günümüze birçok önemli safhadan geçen ve bu süreç içinde binlerce eserin ortaya çıkmasına vesile ve vasıta olan Türkçeye karşı zaman zaman takınılan olumsuz tavırlara Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde de rastlanmıştır. Osmanlı’nın yıkılış sebeplerinden biri olarak kabul edilen bu gidişe son vermek için 1876 Anayasası’nda ilk defa resmî dilin Türkçe olduğu ve devlete hizmet edecek kişilerin Türkçe bilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Daha sonraki anayasalarda da bu madde korunmuştur. Bu sürecin devamında Sultan II. Abdülhamit, Maarif Vekili Zühtü Paşa’ya hitaben gönderdiği bir genelgede, mekteplerde Türk çocuklarına Türkçenin iyi öğretilmesini, sade ve temiz Türkçeye önem verilmesini istemiştir. Ayrıca, 1894 tarihli bir belgede, Avrupalıların işgal ettikleri topraklarda kendi dillerini öğrenmeyi mecbur ettikleri ve yayma faaliyetlerine Osmanlı Devleti içinde de devam ettikleri, bunun için de Hıristiyan okullarındaki tebaaya ciddi olarak Türkçe öğretilmesi konusunda Maarif Nezareti’nin uyarıldığı belirtilmektedir. Yine bir genelgeyle okullardaki Türkçe derslerinin ciddiye alınması, sınavlarda Maarif Nezareti’nden bir gözlemci bulundurulması Türkçenin yeterince öğrenilip öğrenilmediğinin tespit edilmesi, okulların diğer zamanlarda da nizamname gereği teftiş edilmesi ve Türkçe öğretmeyenlerin kapatılması emredilmektedir¹

Cumhuriyet döneminde ve özellikle Atatürk’ün sağlığında özel bir alâka gören Türkçe, Atatürk’ün ölümünden sonra zaman zaman saldırılara ve olumsuzluklara maruz kalmıştır. 1982 Anayasası’nın 42. maddesinde yer alan “Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez” şeklindeki ifadeyle 1876 Anayasası’ndan yaklaşık bir asır sonra Türkçe yeniden eğitim öğretimde etkin hale gelmiş, ilk ve orta öğretim okullarının yanı sıra yüksek öğretim kurumlarında da Türkçenin ders olarak okutulması zorunlu olmuştur.

Bir bakıma yeni anayasanın gereği olarak 1982 yılında uygulamaya konulan YÖK yönetmelik ve müfredatı doğrultusunda yeniden yapılandırılan Türkiye’deki

üniversitelerde, bakanlık, kurum ve kuruluşlara bağlı bütün akademi, enstitü, yüksek okul vb. eğitim kurumlarında “Türk Dili” derslerinin okutulması zorunlu hale getirilmiştir. Belirlenen müfredat çerçevesinde “Türk Dili I” ve “Türk Dili II” şeklinde okutulan bu dersler, önceleri birer yıldan iki yıl olarak okutulurken daha sonra yapılan bir düzenlemeyle de birer dönemden iki dönem yani bir yıl olarak okutulmaya başlanmış ve günümüzde de bir yıl olarak okutulmaktadır.

Bu derslerin müfredatı belirlenirken o günkü şartlar doğrultusunda hareket edilmiş, fakülte ya da yüksek okullara gelerek eğitim görecektir olan hedef öğrenci kitlesinin sosyal ve kültürel durumları dikkate alınmamış veya ivedilikle bu müfredatların hazırlanması gerektiği için bunu irdeleyecek zaman bulunamamıştır. Dolayısıyla, üniversitelerin edebiyat, fen-edebiyat ve eğitim fakültelerindeki Türk dili ve edebiyatı bölümleri öğrencilerinin öğreneceği bir seviyede ders içerikleri belirlenmiş ve kur tanımları yapılmıştır. Bu çerçeve program içerisinde; “dilin tanımı, kültür ve medeniyet tanımları, dil kültür ilişkisi, yeryüzündeki diller ve Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri, dil bilgisi ve bölümleri (ses bilgisi, şekil bilgisi, cümle bilgisi), yazım kuralları, noktalama işaretleri, anlatım tür ve biçimleri, yazı türleri (resmi/biçimsel, yaratıcı/kurgusal, düşünce ve bilgi aktaran), sözlü anlatım türleri” gibi konular yer almaktadır²

Derslerin okutulmaya başlandığı ilk yılların verdiği heyecanla bu dersler bütün fakültelerde adeta bir alan dersi gibi kabul görmüş, yalnız sosyal alanlarla ilgili fakülte ve yüksek okullarda değil, teknik, sağlık, sanat, spor vd. alanlardaki okullarda da bu ders merak ve heyecanla okutulmuş/okunmuş, öğrenciler Türk dili konusunda belirli bir bilgi ve bilinç donanımına sahip olmuştur.

Aradan geçen 30 yıllık bir zaman sürecinde yeni üniversitelerin açılması sonucunda öğrenci sayısının artması, bu artışı karşılayacak öğretim elemanı istihdamının yetersiz kalışı, bu derslerin verilisinde kimi üniversite yöneticilerinin duyarsız kalmaları, bu dersler için atanan öğretim elemanlarının bir kısmının Türk dili konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olmadığı halde “Türkçe konuşmayı bilen herkes bu dersi verir” mantığıyla atanması vb. sebeplerle bu derslerin verilisinde bir durağanlık yaşanmaya başlamıştır.

Günümüzde, Türk dili derslerindeki bu durağanlığı fırsat bilen kimi yöneticiler, özellikle ekonomik vd. kaygılarla bu derslerin sınıf dışına çıkarılmasını sağlamakta, hatta bu derslerin sağlıklı okutulmadığı gerekçesiyle tamamen kaldırılmasını istemektedirler.

Aradan geçen 30 yıllık bir zaman sürecinde yeni üniversitelerin açılması sonucunda öğrenci sayısının artması, bu artışı karşılayacak öğretim elemanı istihdamının yetersiz kalışı, bu derslerin verilisinde kimi üniversite yöneticilerinin duyarsız kalmaları, bu dersler için atanan öğretim elemanlarının bir kısmının Türk dili konusunda yeterli bilgi ve donanımına sahip olmadığı halde “Türkçe konuşmayı bilen herkes bu dersi verir” mantığıyla atanması vb. sebeplerle bu derslerin verilisinde bir durağanlık yaşanmaya başlamıştır. Bu durağanlığın bertaraf edilmesi amacıyla başta eğitim fakülteleri olmak üzere öğretmen yetiştiren kimi yüksek öğretim okullarında derslerin adında ve içeriğinde değişiklik yapılmış, bu dersler “Türkçe I: Yazılı Anlatım”, “Türkçe II: Sözlü Anlatım” biçiminde verilmeye başlanmıştır. Böylece bu fakülte ve yüksek okullarda Türkçe derslerine yarı uygulamalı biçimde işlerlik kazandırılmıştır.

Saim Sakaoğlu, bu derslerin üniversitelerde okutulmasına yönelik düşüncelerini, ömrünün 47 yılını (1964-2011) fiilen Türkçe öğretmek geçirmiş biri olarak, şu cümlelerle ifade etmektedir:

“Türk üniversitelerinde ortak zorunlu Türk dili derslerinin okutulmasına 1982-1983 Eğitim-Öğretim Yılı’nda başlanmıştır. Dört yıllık eğitim kurumlarının bütün sınıflarında, beş ve altı yıllık kurumların ilk dört sınıfında bu dersler verilmeye başlanınca ortada bu dersleri verecek öğretim elemanının olmadığı fark edilmiştir. Çözüm için, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü de bulunan fakültelerin öğretim elemanlarından yararlanma yoluna gidilmiştir. Ayrıca yeni oluşturulan Eğitim Fakültelerinin ilgili programında görevli elemanlardan yararlanılmıştır. Bu eleman temini, ilgili kanunun yürürlüğe girmesi ve okutmanların alınmasına kadar, anılan öğretim elemanlarınca gerçekleştirilmiştir.

Biz de, o yıllarda görevli bulunduğumuz Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesindeki bazı bölümlerin yanında Tıp Fakültesinin de birinci ve dördüncü sınıflarına ilgili müfredatı uygulamaya çalışıyorduk. Hatırlatılması gereken bir konu da, bu derslerin benzerleri önceleri de farklı kurumlarda ve farklı adlar altında veriliyordu. Mesela benim fakültemde bu dersler bütün bölümlerde

Türkçe-Kompozisyon ve Metodoloji adı altında, yeni düzenlemeye yakın bir yapıyla tarafımızdan verilmekteydi. Ayrıca çok farklı bir adı olan Temel Bilimler ve Yabancı Diller adlı üç yıllık bir yüksekokulda da benzer dersler tarafımızdan veriliyordu. Kısacası, üniversitelerin bazılarında bu dersler, farklı anlayışlarla da olsa, farklı adlarla ve benzer içeriklerle veriliyordu. İlgili kanun, yeniden düzenleme yaparak dersin adından içeriğine kadar her yerde aynı yapıda verilmesini sağlamıştır.”³

Günümüzde, Türk dili derslerindeki bu durağanlığı fırsat bilen kimi yöneticiler, özellikle ekonomik vd. kaygılarla bu derslerin sınıf dışına çıkarılmasını sağlamakta, hatta bu derslerin sağlıklı okutulmadığı gerekçesiyle tamamen kaldırılmasını istemektedirler.

Ahmet B. Ercilasun, “Türkçenin bugün zengin, güçlü, ifade kabiliyeti yüksek bir durumda olduğunu, ne var ki bu zengin dilin çocuklara, genç nesle aktarılmada bir takım sıkıntılar yaşandığını, bunun asıl sebebinin ise eğitimdeki aksaklıklardan kaynaklandığını”⁴ belirtmektedir.

Bugün Türk milli eğitiminin birçok kademesinde bu aksaklıklar devam etmektedir. Bunun temel sebeplerinden biri yönetimlerin Türkçeye bakışıyla ilgili, ikincisi Türkçe öğretim kadrosundaki bilinçsizlik ve yetersizliktir. Türkçeye yönelik olarak karşılaşılan olumsuzlukların giderilmesi için milli eğitimin her kademesinde yeniden yapılandırmaya gidilmelidir.

Yüksek okullarda okuyan onlarca öğrencinin adını bile yazmakta zorlandığı günümüzde Türkçe okuyan, Türkçe yazan, Türkçe gören, Türkçe düşünen, Türkçe öğrenen ve özellikle Türkçe öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Her şeyden önce Türkçe derslerinin sağlıklı bir biçimde seçilecek hedef kitleye sağlıklı bir ortamda yeni yöntem ve tekniklerle sağlıklı bir biçimde verilmesi sağlanmalıdır.

Prof. Dr. Abdurrahman Güzel’e göre etkili Türkçe öğretimi, hedef kitlenin tam olarak tespit edilmesi ve doğru analiz edilerek tanımlanmasıyla mümkün olabilir. Türkçe öğretiminde yöntem ve tekniklerin seçimi hedef kitlenin özelliklerine göre farklılıklar gösterebilir. Çağdaş öğretim stratejilerinin ana felsefesi olan öğrenci

Ahmet B. Ercilasun,
“Türkçenin bugün zengin, güçlü, ifade kabiliyeti yüksek bir durumda olduğunu, ne var ki bu zengin dilin çocuklara, genç nesle aktarılmada bir takım sıkıntılar yaşandığını, bunun asıl sebebinin ise eğitimdeki aksaklıklardan kaynaklandığını” belirtmektedir.

Yüksek okullarda okuyan onlarca öğrencinin adını bile yazmakta zorlandığı günümüzde Türkçe okuyan, Türkçe yazan, Türkçe gören, Türkçe düşünen, Türkçe öğrenen ve özellikle Türkçe öğretenlere önemli görevler düşmektedir. Her şeyden önce Türkçe derslerinin sağlıklı bir biçimde seçilecek hedef kitleye sağlıklı bir ortamda yeni yöntem ve tekniklerle sağlıklı bir biçimde verilmesi sağlanmalıdır.

merkezli eğitimin doğası gereği Türkçe öğretimi de öğrenci merkezli olmalı, yani hedef kitlenin zihni, ruhi, kültürel, meslekî vd. özelliklerine uygun olarak yapılandırılmalıdır. Türkçe öğretiminde yöntem ve uygulamalar hedef kitlelere yönelik olmalıdır⁵.

Bir dönem Türkiye’de yaşayan Rumların papazlarının bile Panayot’lara “Türkçe bilmeyen cennete giremez” şeklindeki veciz sözüyle nasihatle bulunarak önemini vurgulamaya çalıştığı Türkçeye⁶ eğitim öğretimin her kademesinde gereken değer verilmeli, yüksek öğretimde de bu konu ihmal edilmemelidir.

Üniversitelerde Türk dili derslerinin okutulmasına karşı olan kimi kişiler, bu meselenin ilk ve orta öğretimde halledilmiş olması gerektiği tezini ileri sürmektedir. Eğer, art niyetle söylenmemişse bu düşünce doğrudur. Gerçekten, bir dönem, Türkçeye önem verilen yılların Türkiye’inde görüldüğü gibi, Türkçeyi yazılı ve sözlü olarak istenilen ölçüde kullanamayan öğrenciler liseden mezun olamamıştır. O dönemlerde, Türkiye’deki mevcut birkaç üniversitede de Türk dili dersinin okutulmasına yönelik bir ihtiyaç hâsıl olmamış ya da Türkçe dersleri farklı adlarla okutulmuştur. Ama bugün için aynı şeyleri söylemek söz konusu değildir. Çünkü, bugün eğitimciler arasındaki yaygın kanaate göre “bir ülkenin gençleri liseyi bitirinceye kadar ülkenin resmi dilini doğru kullanabilme becerisi kazanamıyorlarsa eğitim sisteminde eksiklik var demektir”⁷ ve bu eksiklik had safhadadır.

Bu eksiklik günümüzde Türkiye’nin doğusundan batısına birçok ortaöğretim kurumunda görüldüğü için üniversitelerde bu derslerin okutulması zorunlu hale gelmektedir. Ayrıca, Türk üniversitelerinde dünyanın çeşitli coğrafyalarından gelen ve sayıları binlerle ifade edilebilecek oranda ana dili Türkçe olmayan öğrenci öğrenim görmektedir. Bunların okudukları alanlarda sağlıklı bilgi edinebilmeleri ve başarılı

olabilmeleri bakımından da Türkçe derslerinin üniversitelerin hazırlık ya da birinci sınıflarında okutulmaları önemlidir. Fakat, Türkiye'deki kimi liselerden başarılı biçimde Türkçe eğitimi almış ve Türkçeyi yazılı ve sözlü olarak iyi derecede kullanabilen öğrencilerin durumları da göz önünde bulundurularak Türkiye'deki üniversitelerde Türk dili dersleriyle ilgili yeni bir düzenlemeye/ yapılandırmaya gidilmelidir.

Üniversitelerde okutulan Türkçe derslerinin yeniden yapılandırılması durumunda izlenmesi gereken yöntem ve teknikler konusunda, hayatının 30 yılını fiilen üniversitede akademisyen ve bunun 15 yılını Türkçe Dersleri Koordinatörü/Türk Dili Bölüm Başkanı görevlendirmesi ve sorumluluğuyla yürütmüş ve yürütmekte olan biri olarak bu konudaki önerilerim şunlar olacaktır:

Türkiye'deki bütün üniversite ve yüksek okullarda Türk dili dersleri zorunlu olmalı, bu ders hazırlık sınıflarında okutulmalı ve "baraj dersi" olarak kabul edilmelidir. Baraj dersi olan Türkçeyi yeterli seviyede kullanan öğrencilere, seçkin bir jüri önünde girdikleri yazılı ve sözlü sınavlarda başarılı olmaları durumunda muafiyet hakkı verilmelidir. Hangi gücün, hangi statü ve sosyal sınıfın temsilcisi olursa olsun Türkçe barajını aşamamış hiçbir öğrenciye bölüm/alan derslerine devam hakkı verilmemelidir.

Baraj olan Türk dili derslerinin yanı sıra, öğrencilerin mezuniyetlerinden sonra mesleki başarılarında etkili olacak biçimde içeriği hazırlanan ve daha çok yazma ve konuşma becerilerine yönelik uygulamalı dersler olarak zorunlu/seçmeli yazılı ve sözlü anlatım derslerine yer verilmelidir.

Bunlardan "Yazılı Anlatım" dersi Birinci Dönemde verilmelidir. Öğrencinin yazma becerilerinin istenilen düzeye çıkarılmasının hedeflendiği bu dersin

Türkçe öğretiminde yöntem ve tekniklerin seçimi hedef kitlenin özelliklerine göre farklılıklar gösterebilir. Çağdaş öğretim stratejilerinin ana felsefesi olan öğrenci merkezli eğitimin doğası gereği Türkçe öğretimi de öğrenci merkezli olmalı, yani hedef kitlenin zihnî, ruhî, kültürel, meslekî vd. özelliklerine uygun olarak yapılandırılmalıdır. Türkçe öğretiminde yöntem ve uygulamalar hedef kitlelere yönelik olmalıdır.

Ayrıca, Türk üniversitelerinde dünyanın çeşitli coğrafyalarından gelen ve sayıları binlerle ifade edilebilecek oranda ana dili Türkçe olmayan öğrenci öğrenim görmektedir. Bunların okudukları alanlarda sağlıklı bilgi edinebilmeleri ve başarılı olabilmeleri bakımından da Türkçe derslerinin üniversitelerin hazırlık ya da birinci sınıflarında okutulmaları önemlidir.

içeriğinde “yazım kuralları, noktalama işaretleri, anlatım biçimleri, resmi/biçimsel yazılar, yaratıcı/kurgusal yazılar, düşünce ve bilgi aktaran yazılar, not alma yöntem ve teknikleri, özetleme yöntem ve teknikleri, yazılı anlatımda görülen dil yanlışları” gibi konulara ağırlık verilmelidir.

İkinci Dönemde ise “Sözlü Anlatım” dersi yer almalıdır. Türkçeyi yazılı olarak doğru ve düzgün biçimde kullanabilme becerisini kazanan öğrenciler bu dersin hedef kitesini oluşturmalıdır. Bu derste öğrencilerin okul ve mesleki hayatlarındaki başarılarını olumlu etki yapacak yöntem ve uygulamalar esas alınmalıdır. Sözlü Anlatım dersinin içeriğinde genel olarak şu konulara yer verilmelidir:

“Konuşma bozukluklarının giderilmesi, hazırlıksız konuşabilme, etkin biçimde hazırlıklı konuşma yapabilme, diksiyon alıştırmaları, beden dilini iyi kullanabilme, dinleme ve dinlediğini anlama, anlayarak etkili okuma, şiir okuma teknikleri, bilgi şöleni, panel, açık oturum, konferans, nutuk, söyleşi vd. sözlü anlatımlarda etkili konuşma yapabilme becerisi kazandırma, konuşmaya dayalı dil yanlışları.”

Bu becerileri kazanan bir öğrenci, kurduğu iyi iletişim sayesinde toplumda önemli bir yer edinecek, bu becerisi ona, hayatın her safhasında önemli kazanımlar elde etme başarısını gösterecektir.

Bunun için; üniversitelerin Türkçe, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni yetiştiren bölümler dışındaki fakülte ve yüksek okulların diğer bölümlerinde okutulacak Türkçe, Yazılı Anlatım, Sözlü Anlatım vb. dersleri okutacak öğretim elemanları, Türkçe/Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi/Öğretmenliği bölümlerinde yükseköğretimde okutulacak Türkçe derslerine yönelik özel bir programla yetiştirilmelidir. Bu bölüm/bölümlerde yetişecek bu elemanlara yine aynı bölüm/bölümler bünyesinde oluşturulacak “Üniversitelerde Türkçe Öğretimi” ana bilim dallarında akademik unvanlarına göre kadro tahsis edilmelidir.

Bununla birlikte, üniversitelerde Türkçe derslerini okutacak öğretim elemanlarının seçiminde titizlikle davranılmalı, seçkin jüri huzurunda adayın yazılı ve sözlü sınavdan başarılı olması neticesinde bu görev ona tevdi edilmelidir. Çünkü, Türkçe derslerinin okutulmasında yaşanan olumsuzluklar ve gözlemlerimden hareketle yüzde elliye yakın çoğunlukta bir öğretim elemanı kitesinin bu dersleri hakkında veremediği görülmektedir. Bu sebeple; Türkçe derslerinde günün ve ortamın gerektirdiği biçimde en iyi materyali kullanma gayreti içinde olunmalı, hedef kitle için en iyi sunum teknikleri tercih edilerek Türkçe derslerinin anlatımına nitelik ve heyecan getirilmelidir.

Böylece, bütün eğitim öğretim kurumlarında olduğu gibi üniversitelerdeki dil öğretiminde de dünya dili Türkçeye hak ettiği değer verilmeli, Türkçeyi yazılı ve sözlü olarak doğru, güzel ve etkili biçimde kullanan/kullanacak bireylerin toplumda doğru düşünen, doğru bakan, doğru gören, yol gösteren aydınlar olarak yetişmelerine fırsat tanınmalı, buna vesile olunmalıdır.

Türkiye'deki bütün üniversite ve yüksek okullarda Türk dili dersleri zorunlu olmalı, bu ders hazırlık sınıflarında okutulmalı ve "baraj dersi" olarak kabul edilmelidir. Baraj dersi olan Türkçeyi yeterli seviyede kullanan öğrencilere, seçkin bir jüri önünde girdikleri yazılı ve sözlü sınavlarda başarılı olmaları durumunda muafiyet hakkı verilmelidir.

- 1 KARAHAN, Leyla (2011), "Türkçeye Önem Vermek Bir Devlet Geleneğidir", 2023'e Doğru Türkçe, Hazırlayanlar: Ali Yakıcı, Asuman Güneş, Eğitim Ankara: 2023 Yayınları, s.15-17.
- 2 YAKICI, Ali (2012), Mustafa Yücel, Mehmet Doğan, V. Savaş Yelok, Üniversiteler İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri, Ankara: Yargı Yayınları, s.1-495.
- 3 SAKAOĞLU, Saim (2012), "Üniversitelerde Okutulan Türkçe Derslerinin Hedefe Ulaşamamasının Gerçek Sorumluları Kimlerdir", IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri 22-24 Aralık 2011 Muğla, Editör: Mehmet Naci Önal, Ankara: Muğla Üniversitesi Yayınları, s.793.
- 4 ERCİLASUN, Ahmet Bican (2011), "Yazılı Dönemde Türkçenin Bilim ve Eğitim Alanındaki Durumu", 2023'e Doğru Türkçe, Hazırlayanlar: Ali Yakıcı, Asuman Güneş, Eğitim Ankara: 2023 Yayınları, 2011, s.6
- 5 GÜZEL, Abdurrahman (2011), "Türkçenin Günümüzdeki Sorunları ve İlköğretim Birinci Kademedeki Türkçe Öğretimi", 2023'e Doğru Türkçe, Hazırlayanlar: Ali Yakıcı, Asuman Güneş, Eğitim Ankara: 2023 Yayınları, s.132-133.
- 6 BOYDAŞ, Nihat (2007), Türkçe Bilmeyen Cennete Giremez, Ankara: Berikan Yayınevi, s.314.
- 7 ERDEM, Ekrem (2012), Bizimki Türkçe Sevdası, İstanbul: TDED Yayınları, s.188.

Kaynaklar

- BOYDAŞ, Nihat (2007), Türkçe Bilmeyen Cennete Giremez, Ankara: Berikan Yayınevi.
- ERCİLASUN, Ahmet Bican (2011), "Yazılı Dönemde Türkçenin Bilim ve Eğitim Alanındaki Durumu", 2023'e Doğru Türkçe, Hazırlayanlar: Ali Yakıcı, Asuman Güneş, Ankara: Eğitim 2023 Yayınları.
- ERDEM, Ekrem (2012), Bizimki Türkçe Sevdası, İstanbul: TDED Yayınları.
- GÜZEL, Abdurrahman (2011), "Türkçenin Günümüzdeki Sorunları ve İlköğretim Birinci Kademedeki Türkçe Öğretimi", 2023'e Doğru Türkçe, Hazırlayanlar: Ali Yakıcı, Asuman Güneş, Ankara: Eğitim 2023 Yayınları.
- KARAHAN, Leyla (2011), "Türkçeye Önem Vermek Bir Devlet Geleneğidir", 2023'e Doğru Türkçe, Hazırlayanlar: Ali Yakıcı, Asuman Güneş, Ankara: Eğitim 2023 Yayınları.
- SAKAOĞLU, Saim (2012), "Üniversitelerde Okutulan Türkçe Derslerinin Hedefe Ulaşamamasının Gerçek Sorumluları Kimlerdir", IV. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildirileri 22-24 Aralık 2011 Muğla, Editör: Mehmet Naci Önal, Ankara: Muğla Üniversitesi Yayınları.
- YAKICI, Ali, Mustafa Yücel, Mehmet Doğan, V. Savaş Yelok, (2012), Üniversiteler İçin Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri, Ankara: Yargı Yayınları.